

ارائه مدل بومی اقتصاد مقاومتی در صنعت دارو ایران

چکیده:

مقدمه: صنعت دارو یکی از مهمترین صنایعی است که نقش بسزایی بر سلامت، امنیت و اقتصاد کشورها دارد. در طی سال‌های اخیر، صنعت دارویی ایران علیرغم پیشرفتهای قابل توجه، با مشکلات عدیده ناشی از تحریم‌های بین‌المللی از جمله ورود مواد اولیه دارو، دسترسی به داروهای خارجی و فناوری‌های نوین، افزایش ریسک سرمایه‌گذاری و غیره مواجه بوده است. جهت پایداری منابع، سرمایه‌گذاری مستمر و اجرای سیاستهای بین‌نسلی در حوزه سلامت، مقاومت اقتصادی در تمامی جوانب صنعت دارویی اهمیت خود را نشان داد. پژوهش حاضر با هدف تبیین یک مدل نظری اقتصاد مقاومتی در صنعت دارو کشور انجام گرفت.

روش پژوهش: این مطالعه به روش کیفی، در دو مرحله انجام گرفت. در مرحله اول، با انجام یک مطالعه تطبیقی، به بررسی بازدارندگی و ابعاد مهم صنعت دارویی کشورهای منتخب پرداخته شد. در مرحله دوم، با انجام مصاحبه با صاحب‌نظران و اندیشمندان حوزه سلامت و صنعت دارویی کشور، مولفه‌های اثرگذار و مؤثر در تبیین اقتصاد مقاومتی در صنعت دارو استخراج گردید. از روش گراندد تئوری استراوس و کوربین برای ساختاربندی مدل اقتصاد مقاومتی صنعت دارو استفاده شد. هم‌چنین نرم افزار مکس کیو دی ای برای تسهیل در تحلیل داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها: بر اساس مطالعه تطبیقی، مؤلفه‌های اثرگذار و سیاست‌های حمایتی از صنایع دارویی کشورهای منتخب نظیر سهم صنعت دارو در اقتصاد کشور، مکانیسم تنظیم قیمت دارو، سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، مالکیت فکری، سیاست داروهای بیوژنریک، پوشش بیمه، فهرست دارویی، تضمین کیفیت دارو، تجویز دارو، سیاستهای کنترل هزینه‌های دارویی، حمایت دولت از صنعت دارو و مقابله صنعت با تکانه‌های اقتصادی شناسایی شدند. قسمت دوم مطالعه پس از مصاحبه با خبرگان و صاحب‌نظران، پیامدهای مدل اقتصاد مقاومتی شامل مقوله‌های پیامدهای نظام سلامت، صنعت دارو، اقتصاد کلان و پیامدهای بین‌المللی و راهبردها شامل هدفه مقوله اعم از اقتصاد عمومی کشور، توسعه صنعت دارو، مدیریت شرایط بحران، تأمین مالی دارو، ساختار صنعت دارو، بهبود سازوکار تنظیمی و قانون‌گذاری و کنترل فساد و تخلف دسته‌بندی شدند. شرایط علی مدل دربرگیرنده محیط عمومی و چالش‌های محیطی، شرایط مداخله‌گر حاوی مقوله‌های آموزش پزشکی، فرهنگ مدیریتی، بودجه ریزی کشوری، هماهنگی سازمانهای دولتی و آئین‌نامه‌های اجرایی، شرایط زمینه‌ای شامل مقوله‌های تخصیص ارز دولتی، سوء مدیریت قیمت‌گذاری دارو، اقتصاد کلان دارو، خرید سازمانهای بیمه‌گر پایه، مدیریت عملیات تولید دارو، موقعیت منطقه‌ای کشور و ظرفیت صنعت دارو می‌باشند.

نتیجه گیری: مفهوم اقتصاد مقاومتی در صنعت دارو یک مفهوم چندوجهی و در برگیرنده موضوعات مختلف است. یکی از راهبردهای شناسایی شده در اقتصاد مقاومتی در صنعت دارو با توجه به اصل درونزایی و برونگرایی در سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی، تلاش برای ایجاد تراز مثبت صادرات در مقایسه با واردات دارو در کشور می‌باشد. دانش بنیان و صادرات محور بودن صنایع دارویی و توجه به الزامات تقویت تولید و صادرات دارو منجر به ارتقاء کیفیت داروهای تولید داخل، بهبود وضعیت ارزآوری صنعت دارویی کشور، جریان بهتر نقدینگی و پایداری بیشتر در این صنعت استراتژیک میگردد. از طرفی مشکلات و موانع متعددی در حوزه‌های قیمت گذاری، کیفیت دارو، الزامات حقوقی و قانونی و برآورد نیازهای داخل وجود دارد که مستلزم توجه و اصلاحات اساسی است.

کلید واژه ها: اقتصاد مقاومتی، صنعت داروسازی، بومی، ایران، مدل، نظام سلامت